

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI HUZURIDAGI
PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING
MALAKASINI OSHIRISH MINTAQAVIY MARKAZI**

“TASDIQLAYMAN”

Buxoro davlat universiteti huzuridagi
pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va
ularning malakasini oshirish mintaqaviy
markazi direktori

B.R.Adizov

“ 05 ” 01 2024 yil

**“PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR VA ULARNI YARATISH
TEKNOLOGIYALARI”
MODULINING
ISHCHI O‘QUV DASTURI**

Malaka oshirish kursi yo‘nalishi: Informatika va axborot texnologiyalari
Tinglovchilar kontingenti: Akademik litseylar pedagog xodimlari

Buxoro - 2024

Modulning ishchi o'quv dasturi Oliy va o'rta maxsus, professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashining 2023 yil 11avgustdagi 4-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan, Vazirlikning 2023 yil 25 avgustdagi 391-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan o'quv dasturi asosida ishlab chiqildi. Ishchi o'quv dastur Buxoro Davlat universiteti Kengashining 2023 yil "29" avgustdagi 1-sonli yig'ilish qarori bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchi: **N.S. Sayidova** - fizika-matematika fanlari nomzodi,
dotsent.

Taqrizchi: **J. Jumayev** - fizika-matematika fanlari nomzodi, dotsent.

Kirish

Ushbu ishchi dastur O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentabrda tasdiqlangan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 3 dekabrda "Iqtidorli yoshlarni saralab olish tizimi va akademik litseylar faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4910-son hamda Vazirlar Mahkamasining 2022 yil 1 iyundagi "Akademik litseylar rahbar va pedagog xodimlarining uzduksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida"gi 296-son Qarorlarida belgilangan ustuvor yo'nalishlar hamda namunaviy dastur mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, u zamonaviy talablar asosida malaka oshirish jarayonlarining mazmunini takomillashtirish hamda akademik litseylar pedagog xodimlarining kasbiy kompetentligini muntazam oshirib borishni maqsad qiladi.

Ishchi dastur doirasida berilayotgan mavzular orqali akademik litseylarda faoliyat olib borayotgan pedagog xodimlarning Informatika va axborot texnologiyalari sohalariga oid bilimlar darajasini kengaytirish va chuqurlashtirish hisobiga ularning pedagogik mahorat va kasbiy kompetentligini muntazam takomillashtirish bilan bog'liq bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lishlari ta'minlanadi.

Modulning maqsad va vazifalari

Modulning maqsadi tinglovchilarga zamonaviy pedagogik vositalari haqida bilim berish, va ularni yaratish va o'quv-ta'lim jarayoniga qo'llash uchun kerakli ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

Modulning vazifalariga quyidagilar kiradi:

- zamonaviy pedagogik vositalari haqida tushunchalarni, ularning har xil turlarigi yaratish texnologiyalari va ta'lim jarayonida qo'llash usullari bilan ishlash malakasini shakllantirish,

- mazkur modulni o'qitishdagi jaxon mamlakatlarida qo'llanadigan tajribalarni o'zlashtirish hamda ulardan o'quv jarayonida samarali foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish;

- zamonaviy axborot texnologiyalarini o'z fanlarini o'qitishda va ulardan muayan foydalanish haqida ma'lumot berishdan iborat.

Modul yakunida tinglovchilarning bilim, ko‘nikma va malakalari hamda kompetentligiga qo‘yiladigan talablar:

“Pedagogik dasturiy vositalar va ularni yaratish texnologiyalari” modulini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:

Tinglovchi:

- pedagogik dasturiy vositalarning umumiy ta’rifini, namoyish etuvchi dasturlarini, nazorat qiluvchi dasturlarini, o‘rgatuvchi dasturlarini, dasturiy vositalarning didaktik imkoniyatlarini, ekspert-o‘rgatuvchi tizimlarini, avtomatlashtirilgan o‘rgatuvchi tizimlarini, foydalanuvchi va pedagogik-dasturiy vositalarning o‘zaro xamkorligini tashkil etish metodlarini;

-pedagogik-dasturiy vositalar yaratish tamoyillarini;

-pedagogik-dasturiy vositalar ssenariysini yaratish texnologiyasini;

-pedagogik dasturiy vositalarda o‘quv faoliyatini boshqarish;

-dasturlash tillarida pedagogik-dasturiy vositalar yaratish texnologiyasini;

-avtomatlashgan o‘rgatuvchi sistemalarini;

-“Lektor” va ulardan pedagogik dasturiy vositalarni yaratish usullarini **bilishi** kerak.

Tinglovchi:

- pedagogik-dasturiy vositalarining ssenariysini yaratish texnologiyasi:

-foydalanish maqsadini aniqlash, o‘quv materiallarini taxlil qilish va tanlash, uni strukturalash va formallashtirish, pedagogik ssenariyni taqdim etish;

-pedagogik dasturiy vositalarda o‘quv faoliyatni boshqarish; dasturlash tillarida pedagogik-dasturiy vositalar yaratish;

-“Lektor” boshqa tizimlari ishlash **ko‘nikmalariga** ega bo‘lishi kerak;

- o‘quv-ta’lim jarayonida pedagogik-dasturiy vositalarini yaratish va ulardan samarali foydalana olish **malakalariga** ega bo‘lish kerak.

MODUL BO‘YICHA SOATLAR TAQSIMOTI

№	Modul mavzulari	Tinglovchining o‘quv yuklamasi, soat				
		Hammasi	Auditoriya o‘quv yuklamasi			Mustaqil ta’lim
			Jami	jumladan		
				Nazariy	Amaliy mashg‘ulot	
1.	Pedagogik dasturiy vositalarning umumiy ta’rifi. Pedagogik-dasturiy vositalar yaratish tamoyillari	2	2	2		
2.	Pedagogik dasturiy vositalar yaratishda qo‘llaniladigan zamonaviy dasturlar va ularning turlari.	2	2	2		
3.	Power Point+iSpring poketi yordamida taqdimot shaklida multimedia o‘quv ilovalar yaratish	2	2		2	
4.	Camtasia Studio dasturi yordamida multimedia maxsulotlarini ishlab chiqish	2	2		2	
Жами:		8	8	4	4	

NAZARIY MASHG'ULOTLAR MAVZULARI

1-mavzu: Pedagogik dasturiy vositalarning umumiy ta'rifi. Pedagogik-dasturiy vositalar yaratish tamoyillari (2 soat ma'ruza)

Pedagogik dasturiy vositalarning umumiy ta'rifi. Pedagogik dasturiy vositalarning umumiy ta'rifi, namoyish etuvchi dasturlar, nazorat qiluvchi dasturlar, o'rgatuvchi dasturlar, dasturiy vositalarning didaktik imkoniyatlari, ekspert-o'rgatuvchi tizimlar, avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi tizimlar, foydalanuvchi va pedagogik-dasturiy vositalarning o'zaro xamkorligini tashkil etish metodlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, muammoli ta'lim.*

Ma'ruza, namoyish etish, savol-javob, "Bumerang", "Klaster", "Blis-surov", "Fikrlash xaritasi" "Ajurali arra", "Veyer", Charxpalak, B.B.B jadvali, kichik guruularda ishlash metodlari.

Pedagogik-dasturiy vositalar yaratish tamoyillari. O'quvchilarning psixofiziologik xususiyatlarini va kompyuterning texnik imkoniyatlarini xisobga olish, o'qitish strategiyasining ustuvorligi, pedagogik va psixologik ergonomiklik, funksional to'lalilik, motivasionli va faollashtirishli ta'minlanganlik, qo'llashdagi universallik va tuzilishdagi modullilik.

2-mavzu: Pedagogik dasturiy vositalar yaratishda qo'llaniladigan zamonaviy dasturlar va ularning turlari. (2 soat ma'ruza)

Pedagogik-dasturiy vositalar yaratish texnologiyasi. Pedagogik dasturiy vositasining foydalanish maqsadini aniqlash, o'quv materiallarini taxlil qilish va tanlash, uni strukturalash va formallashtirish, pedagogik ssenariyni taqdim etish; pedagogik **dasturiy** vositalarda o'quv faoliyatni boshqarish. Gipermediyali dasturiy vositalar. Pedagogik dasturiy vositalar-zamonaviy texnologiyalarning o'qitish vositasi. Ovoz texnologiyalarini ta'minlab beruchi kompyuter vositalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, muammoli ta'lim. Ma'ruza, namoyish etish, savol-javob, "Bumerang", "Klaster", "Blis-surov", "Fikrlash xaritasi" "Ajurali arra", "Veyer", Charxpalak, B.B.B jadvali, kichik guruularda ishlash metodlari.

AMALIY MASHG'ULOTLARI MAVZULARI

1-mavzu: Power Point+iSpring poketi yordamida taqdimot shaklida multimedia o'quv ilovalar yaratish (2 soat amaliy)

Power Point+iSpring poketi yordamida taqdimot shaklida multimedia o'quv ilovalar yaratish. Pedagogik dasturiy vositasining foydalanish maqsadini aniqlash, o'quv materiallarini taxlil qilish va tanlash, uni strukturalash va

formallashtirish, pedagogik ssenariyni taqdim etish; pedagogik **dasturiy** vositalarda o‘quv faoliyatni boshqarish. Gipermediyali dasturiy vositalar. Pedagogik dasturiy vositalar-zamonaviy texnologiyalarning o‘qitish vositasi. Ovoz texnologiyalarini ta’minlab beruchi kompyuter vositalari.

Qo‘llaniladigan ta’lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, muammoli ta’lim. Ma’ruza, namoyish etish, savol-javob, “Bumerang”, “Klaster”, “Blis-surov”, “Fikrlash xaritasi” “Ajurali arra”, “Veyer”, Charxpalak, B.B.B jadvali, kichik guruularda ishlash metodlari.

2-mavzu: Camtasia Studio dasturi yordamida multimedia maxsulotlarini ishlab chiqish (2 soat amaliy)

Camtasia Studio dasturi yordamida multimedia maxsulotlarini ishlab chiqish. Pedagogik dasturiy vositasining foydalanish maqsadini aniqlash, o‘quv materiallarini taxlil qilish va tanlash, uni strukturalash va formallashtirish, pedagogik ssenariyni taqdim etish; pedagogik **dasturiy** vositalarda o‘quv faoliyatni boshqarish. Gipermediyali dasturiy vositalar. Pedagogik dasturiy vositalar-zamonaviy texnologiyalarning o‘qitish vositasi. Ovoz texnologiyalarini ta’minlab beruchi kompyuter vositalari.

Qo‘llaniladigan ta’lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, muammoli ta’lim. Ma’ruza, namoyish etish, savol-javob, “Bumerang”, “Klaster”, “Blis-surov”, “Fikrlash xaritasi” “Ajurali arra”, “Veyer”, Charxpalak, B.B.B jadvali, kichik guruularda ishlash metodlari.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

I. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 592 b.

3. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: “O‘zbekiston”, 2018. – 507 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. 3-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2020. – 400 b.
6. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O‘zbekiston strategiyasi” “O‘zbekiston”, 2021.- 464 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

7. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O‘zbekiston, 2018.
8. O‘zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentabrda qabul qilingan “Ta’lim to‘g‘risida”gi O‘RQ-637-sonli Qonuni.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 22 yanvar “2022 - 2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoni.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 26 sentabr “Oliy ta’lim muassasalariga kirish uchun nomzodlarni maksadli tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ-3290-sonli Qarori..
11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 3 dekabrdagi “Iqtidorli yoshlarni saralab olish tizimi va akademik litseylar faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-4910-son Qarori.
12. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022 yil 1 iyundagi “Akademik litseylar rahbar va pedagog xodimlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida” 296-son Qarori.

ASOSIY ADABIYOTLAR

13. Yuldashev U.Yu , Boqiyev R.R., Zokirova.F.M. Informatika va axborot texnologiyalari. Elektron o‘quv qo‘llanma. - T, 2004.
14. Informatika. Pod red. Prof. N.V.Makarovoy.- M.: 1997.

QO‘SHIMCHA ADABIYOTLAR

15. Симонович С, Евсеев Г, Алексеев А Специальная информатика учебное пособие – М.: Аст-Пресс: Инфорком-Пресс, 1999
16. Симонович С, Евсеев Г, Алексеев А Windows учебное пособие – М.: Аст-Пресс: Инфорком-Пресс, 1999
17. Faronov V.V. Delphi. – М., 2003.
18. Вендров А.М. CASE-технологии. Современные методы и средства проектирования информационных систем. <http://www.cs.ifmo.ru/docs/case/>

IV. Интернет сайтлар

19. <http://edu.uz> – O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.
20. [http:// www.mitc.uz](http://www.mitc.uz) - O‘zbekiston Respublikasi axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi.
21. <http://lex.uz> – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
22. <http://bimm.uz> – Oliy ta’lim tizimi pedagog va rahbar kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni tashkil etish bosh ilmiy-metodik markazi.
23. <http://ziyonet.uz> – Ta’lim portali ZiyonET.
24. [http:// www.tuit.uz](http://www.tuit.uz) - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti.
25. <http://edtek.ru/kurs/luchshiy-onlayn-kurs-razmeshchenny-na-obrazovatelnoy-platforme/mook-tehnologiya-sozdaniya-uchebnogo-videokontenta/>
- MOOC: технология создания учебного контента.
26. <https://www.litres.ru/lps-ru/smm-dlya-novichkov>.
27. <https://zillya.ua/ru/check-password>.
28. <https://habr.com/ru/post/21822/>
29. <https://moodle.org/>
30. <https://www.coursera.org/>